

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

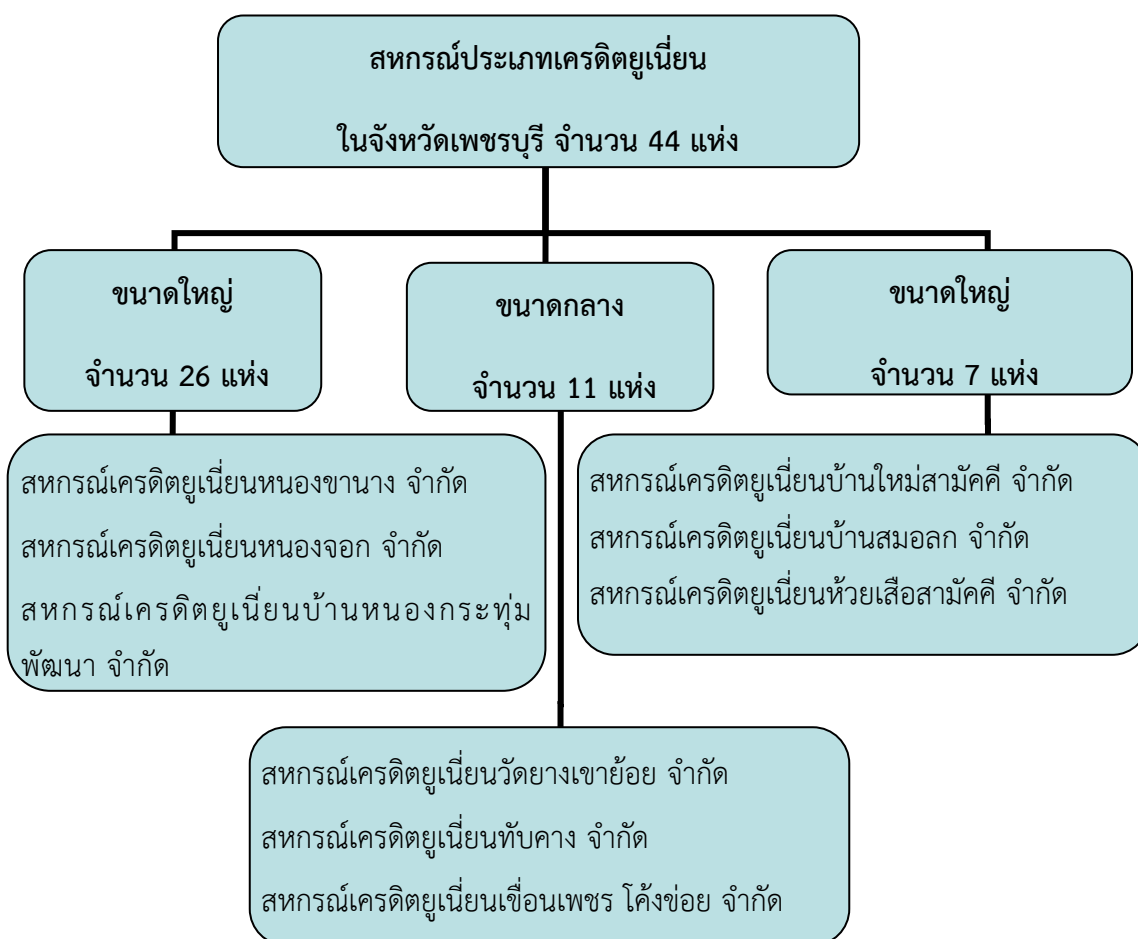
การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary survey) เช่น หนังสือ เอกสาร วารสาร รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ เป็นต้น และการศึกษาเฉพาะกรณี โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) และเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนากองทุนหมื่นล้านบาทของเครือข่ายสหกรณ์เครดิตยูเนียน ในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการ คณะกรรมการกลุ่มย่อยหรือคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ฝ่ายจัดการ และสมาชิก ของกลุ่มที่จัดตั้งเป็นสหกรณ์ประเภทเครดิตยูเนียน ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 44 แห่งละ 15 คน มาเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) เพื่อตอบโจทย์วิจัย

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการ คณะกรรมการกลุ่มย่อยหรือคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ฝ่ายจัดการ และสมาชิก ของกลุ่มที่จัดตั้งเป็นสหกรณ์ประเภทเครดิตยูเนียน ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการ Taro Yamane (ทาโร่ ยามาเน่) ที่ความเชื่อมั่น 70% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 9 แห่ง ต่อจากนั้นผู้วิจัยวางแผนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) **ขั้นตอนที่ 1** จำแนกความคล้ายคลึงของประชากรตามลักษณะของขนาดสหกรณ์เครดิตยูเนียน ได้ 3 ขนาด ได้แก่ สหกรณ์เครดิตยูเนียน ขนาดเล็ก จำนวน 7 แห่ง สหกรณ์เครดิตยูเนียนขนาดกลาง จำนวน 11 แห่ง และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ขนาดใหญ่ จำนวน 26 แห่ง **ขั้นตอนที่ 2** จำแนกตามพื้นที่การปกครอง ได้ 8 อำเภอ **ขั้นตอนที่ 3** ผู้วิจัยเจาะจง (Purposive Sampling) เลือก สหกรณ์เครดิตยูเนียน ในพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอยางาย อำเภอบ้านลาด และอำเภอยะโฮย ซึ่งเป็นพื้นที่ ที่มีสหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นจำนวนมากในจังหวัดเพชรบุรี **ขั้นตอนที่ 4** ผู้วิจัยเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกสหกรณ์เครดิตยูเนียนในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 9 แห่ง โดยให้โควตา (Quota Sampling) ขนาดสหกรณ์ ละ 3 แห่ง ได้แก่ สหกรณ์เครดิตยูเนียนขนาดใหญ่

1. สหกรณ์เครดิตยูเนียนหนองหานาง จำกัด 2. สหกรณ์เครดิตยูเนียนหนองจอก จำกัด 3. สหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านหนองกระทุ่มพัฒนา จำกัด **สหกรณ์เครดิตยูเนียนขนาดกลาง** 1. สหกรณ์เครดิตยูเนียนวัดยางเขาย้อย จำกัด 2. สหกรณ์เครดิตยูเนียนทับคาง จำกัด 3. สหกรณ์เครดิตยูเนียนเขื่อนเพชรโค้งข่อย จำกัด **และสหกรณ์เครดิตยูเนียนขนาดเล็ก** 1. สหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านใหม่สามัคคี จำกัด 2. สหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านสมอลก จำกัด 3. สหกรณ์เครดิตยูเนียนห้วยเสือสามัคคี กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) เพื่อตอบโจทย์วิจัย ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ คณะกรรมการกลุ่มย่อยหรือคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ฝ่ายจัดการ และสมาชิก ซึ่งเป็นตัวแทนจากสหกรณ์เครดิตยูเนียน แห่ง ละ 15 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 135 คน

ภาพประกอบที่ 3.1: แสดงการแบ่งชั้นประชากร/กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคล้ายคลึง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary data) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ คณะกรรมการกลุ่มย่อยหรือคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ฝ่ายจัดการ และสมาชิก และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้แก่ ข้อมูลที่เป็นรายงานประจำปี แผนกลยุทธ์ของ สหกรณ์เครดิตยูเนียน วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงอินเทอร์เน็ตเว็บไซต์ต่างๆ มาใช้ในการดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ด้วย

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แนวคำถาม (interview guide) โดยการกำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า เกี่ยวกับการบริหารจัดการของคณะกรรมการในการบริหารจัดการสหกรณ์เครดิตยูเนียน จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และผลการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ ของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก สหกรณ์เครดิตยูเนียนในจังหวัดเพชรบุรี นอกจากนี้ยังมีเครื่องมือที่จำเป็นที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามมี ดังนี้

1. สมุดบันทึก (Fieldnote)
2. เทปบันทึกเสียง ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) และเก็บข้อมูลอื่นเพิ่มเติม ซึ่งการใช้เทปบันทึกเสียงเพื่อช่วยให้เก็บข้อมูลได้ละเอียดยิ่งขึ้น
3. กล้องบันทึกภาพใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อความสมบูรณ์ในการวิจัย

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัย ได้ดำเนินการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์
2. นำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของแบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

4. นำร่างแบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์ที่ดำเนินการแก้ไขไปทดลองใช้

5. นำแบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์ที่จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การใช้แนวคิด ทฤษฎีและการสร้างกรอบแนวคิดการวิเคราะห์ซึ่งจะดำเนินการใน 3 ขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1.1 ก่อนเริ่มต้นเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดทฤษฎีในการวางกรอบแนวคิดกว้างๆ เพื่อสร้างสมมติฐาน (Working Hypothesis) แล้วทดลองตอบปัญหาการวิจัย

1.2 ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากที่ได้ทำความเข้าใจความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยจะสร้างสมมติฐานชั่วคราวขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลต่อไปและสรุปผลชั่วคราว เพื่อจะได้นำไปตรวจสอบเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลในสนาม

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างบทสรุป โดยการนำข้อสรุปเบื้องต้นที่สร้างขึ้นจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาพิจารณาว่าสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีใด ทฤษฎีหนึ่งที่ได้ศึกษาไว้ตั้งแต่ต้นแล้วหรือไม่ อย่างไร แล้วสรุปผลอภิปราย

1.4 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพได้ทำการลดทอนข้อมูลเลือกเฟ้นหาจุดที่น่าสนใจ ทดสอบแนวคิด รวมกลุ่มข้อมูลหรือแยกข้อมูลออกเป็นส่วนๆ รวมถึงการแสดงข้อมูล และการสร้างข้อสรุป และยืนยันผลสรุป โดยใช้ความถี่ในการจัดทำข้อมูลสถิติเบื้องต้น โดยใช้ค่าเฉลี่ย ดำเนินการตามการวิเคราะห์สถานการณ์ของ SWOT 4 รูปแบบ คือ

สถานการณ์ที่ 1 จุดแข็ง – โอกาส

สถานการณ์ที่ 2 จุดอ่อน – อุปสรรค

สถานการณ์ที่ 3 จุดอ่อน – โอกาส

สถานการณ์ที่ 4 จุดแข็ง – อุปสรรค

2. การตรวจสอบข้อมูล การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบคือการตรวจสอบแหล่งข้อมูล แหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล ซึ่งแหล่งบุคคลหมายถึงถ้าข้อมูลต่างเวลากันข้อมูลจะเหมือนกันหรือไม่ แหล่งสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ แหล่งบุคคล หมายถึงถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ (สุรางค์ จันทวานิช, 2543 : 129)

2.1 การจดบันทึก ผู้วิจัยจะทำการบันทึกย่อขณะที่เก็บข้อมูลประกอบการบันทึกเสียง หลังจากนั้นผู้วิจัยจะทำการเรียบเรียงใหม่เป็นบันทึกฉบับสมบูรณ์และให้ความคิดเห็น ประกอบกับการตีความ การสรุป หรือเชื่อมโยงเข้าสู่กรอบแนวคิด ทฤษฎี จากนั้นจึงตัดข้อมูลที่ไม่ต้องการออกไป

2.2 การสร้างบทสรุปและการพิจารณาบทสรุป ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ค้นพบเบื้องต้นที่ได้ตรวจสอบแล้ว ตลอดจนตัดข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป เพื่อทำเป็นบทสรุปที่ไม่สามารถตอบปัญหาของการวิจัย ในส่วนของการพิสูจน์บทสรุป ผู้วิจัยจะประเมินคุณภาพของข้อมูลและนำมาเปรียบเทียบกับความแตกต่างของข้อมูลกับผลการศึกษา ทฤษฎีต่างๆ เพื่อให้บทสรุปมีความน่าเชื่อถือ